

## U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **JUDr. J.B.**, R.K., správca konkurznej podstaty úpadcu **S., s. r. o.**, Š.S., IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. L.S., L.K. proti žalovanému: **M.S.**, S.S., IČO: X., zastúpené AK JUDr. R.B., s. r. o., N.B., IČO: X., o zaplatenie **130 267,01 eur s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15Cb/109/2003, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. apríla 2011, č. k. 4Cob/67/2009-681 v spojení s opravným uznesením z 30. mája 2011, č. k. 4Cob/67/2009-690, takto

### r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. apríla 2011, č. k. 4Cob/67/2009-681 vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 130 267,01 eur s 18,6% úrokom z omeškania ročne od 28.11.2003 do zaplatenia, vo výrokoch o náhrade trov konania medzi žalobcom a žalovaným a vo výroku o náhrade trov štátu, **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia **v r a c i a** Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

### O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Humenné rozsudkom z 10. júla 2009, č. k. 15Cb/109/2003-390 žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 16 864,41 eur, tiež uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť na trovách štátu 209,17 eur.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou domáhal, aby súd zaviazal pôvodne žalovaných 1/ M.S. a 2/ S.S., s. r. o., B. spoločne a nerozdielne uhradiť mu sumu 130 267,01 eur s prísl.

Rozsudkom z 24. júna 2005, č. k. 15Cb/109/2003-169 Okresný súd Humenné žalobu zamietol. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 26. januára 2006, č. k. 4 Cob 72/05-206 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému 2/ a zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa tak, že žalovaného 1/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 130 267,01 eur s prísl. a nahradiť mu trovy konania, v prevyšujúcej časti návrh zamietol a žalobcu zaviazal na náhradu trov konania žalovanému 2/.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove rozsudkom z 12. júla 2007, sp. zn. 6 Obdo 18/2006 tak, že rozsudok Krajského súdu v Prešove zrušil v napadnutej časti, ktorou bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu s príslušenstvom a nahradiť trovy konania a trovy odvolacieho konania a vec vrátil v zrušenom rozsahu odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Následne Krajský súd v Prešove uznesením z 26. novembra 2007 pod č. k. 4Cob 83/2007-296 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ktorou bola žaloba zamietnutá proti žalovanému 1/ a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom konaní Okresný súd Humenné rozsudkom z 10. júla 2009, č. k. 15Cb 109/2003-390 žalobu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca ako nájomca tepelného zariadenia a objednávateľ diela dňa 17. augusta 2000 so žalovaným 1/ ako prenajímateľom a vlastníkom tepelného zariadenia a pôvodne žalovaným 2/ ako zhotoviteľom diela uzatvorili zmluvu o dielo č. 19000CB. Na základe tejto zmluvy sa zhotoviteľ zaviazal vykonať v prospech objednávateľa dielo špecifikované v čl. II. ods. 2 písm. a/ Zmluvy o dielo a objednávateľ sa zaviazal uhradiť cenu diela vo výške 414 923,98 eur. Dielo špecifikované v tejto zmluve sa zhotoviteľ zaviazal vykonať v súlade s harmonogramom prác, a to najneskôr do 20. augusta 2000 a objednávateľ sa zaviazal uhradiť cenu diela v zmysle dodatku č. 1 k zmluve o dielo zo dňa 21. novembra 2000 v rozsahu 82 984,79 eur formou 10-ich splátok v termíne do 31. marca 2001 a 331 939,18 eur do 5 rokov v mesačných splátkach, pričom termín splatenia prvej splátky bol apríl 2001, vždy k 25. dňu príslušného mesiaca.

Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že k zhotoveniu diela zo strany zhotoviteľa došlo, a to premenou výmenníkovej stanice na plynovú kotolňu. Taktiež medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že objednávateľ - žalobca uhradil zhotoviteľovi - pôvodne žalovanému 2/ 130 267,01 eur.

Žalobca a žalovaný 1/ 13. júla 1995 uzavreli nájomnú zmluvu, ktorej predmetom bol nájom tepelného hospodárstva M.S.. Účelom nájmu tohto hnutel'ného a nehnuteľného majetku mesta bolo zabezpečenie dodávky tepla a TÚV a činností potrebných k prevádzkovaniu tepelných zariadení. Výpoveďou z 29. mája 2001 žalovaný 1/ ako prenajímateľ dal žalobcovi ako nájomcovi v súlade s ust. § 6 bod 2 nájomnej zmluvy výpoveď z tejto nájomnej zmluvy. Výpovedná lehota bola 3 mesiace a začala plynúť 1. dňom nasledujúceho mesiaca po doručení písomnej výpovede. Výpoveď žalobca prevzal 31. mája 2001.

Žalobca vo svojej žalobe tvrdil, že uplynutím výpovednej lehoty prestal byť aj účastníkom zmluvy o dielo v zmysle jej článku 15 bod 3 a všetky práva a povinnosti vyplývajúce z tejto zmluvy o dielo prešli na žalovaného 1/, vrátane splácania ceny diela a keďže žalobca v čase, kedy bol účastníkom zmluvy o dielo, uhradil na účet žalovaného 2/ splátky v celkovej sume 130 267,01 eur, vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie v zmysle § 451 a nasl. Obč. zák.

Úlohou súdu prvého stupňa bolo po zrušení jeho rozsudku Krajským súdom v Prešove v ďalšom konaní zistiť, či žalobca mal z nájmu tepelného hospodárstva zisk, ktorý mohol reinvestovať do rekonštrukcie tepelného hospodárstva z predmetu zmluvy o dielo.

Z vykonaného znaleckého dokazovania vyplynulo, že žalobca z prevádzkovania tepelného hospodárstva na základe zmluvy o nájme tepelného hospodárstva z 13. júla 1995 za rok 1999 dosiahol hospodársky výsledok - stratu vo výške 456 269 eur, za rok 2000 dosiahol hospodársky výsledok - stratu vo výške 142 881,73 eur a za rok 2001 dosiahol hospodársky výsledok - zisk vo výške 142 424,01 eur. Prevažnú časť jeho výnosov v roku 1991 - 96,53%, v roku 2000 - 60,98% a v roku 2001 - 90,69% tvorili výnosy strediska 1300 Tepelné hospodárstvo, a teda aj prevažná časť finančných prostriedkov bola z inkasa pohľadávok za teplo. Je zrejmé, že žalobcovi sa podarilo získať z prevádzky tepelného hospodárstva zdroje a žalobca nepreukázal, že cena za dielo bola platená z inej jeho hospodárskej činnosti, ako z nájmu tepelného hospodárstva, preto súd nárok žalobcu proti žalovanému ako nedôvodný zamietol.

O trovách konania rozhodol súd v zmysle ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a o trovách štátu v súlade s ust. § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Prešove rozhodujúc o odvolaní žalobcu rozsudok Okresného súdu Humenné z 10. júla 2009, č. k. 15Cb/109/2003-390 zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumy 130 267,01 eur s 18,6% úrokom z omeškania ročne od 28. novembra 2003 do zaplataenia. Vo zvyšku potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby. Zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách štátu tak, že žalovanému uložil povinnosť nahradiť trovy štátu 315,25 eur, z toho na účet Okresného súdu Humenné 209,17 eur a na účet Krajského súdu Prešov 106,08 eur. Zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách účastníkov tak, že žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 22 360,89 eur a trovy odvolacieho konania 8 305,85 eur.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že žalobca svoj nárok odôvodňoval z uzavretej zmluvy o dielo č. 19000CB, na základe ktorej nájomca tepelného zariadenia S., s. r. o. uzavrel zmluvu s dodávateľom S.S., s. r. o. na dodávku adaptácie OST-a na plynovú kotolňu, pričom pôvodná kotolňa tepelného hospodárstva patrila vlastníkovi M.S.. Dielo malo byť ukončené do 20. augusta 2000 s cenou diela 12 500 000 Sk. Podľa čl. XV bodu 3 zmluvy o dielo v prípade, ak dôjde po dobu platnosti tejto zmluvy z akýchkoľvek dôvodov k ukončeniu platnosti zmluvy o nájme tepelného zariadenia, uzavretej medzi vlastníkom a objednávatelom alebo k ukončeniu platnosti zmluvy a poskytovaní zmluvných energetických výkonov a služieb, uzatvorené medzi vlastníkom a objednávatelom alebo k zániku objednávateľa, vstupuje dňom nasledujúcim po dni ukončenia platnosti vyššie uvedených zmlúv alebo dňom zániku objednávateľa do práv a povinností vyplývajúcich pre objednávateľa z tejto zmluvy v plnom rozsahu vlastník, pokiaľ nebude dohodnuté inak. Žalobca vychádzal z nájomnej zmluvy z 13. júla 1995, uzavretej medzi M.S. a M.M. S. a spol., predmetom ktorej bol nájom tepelného hospodárstva M.S., uvedené v prílohe č. 1 zmluvy. Keďže M.S. na základe rozhodnutia mestského zastupiteľstva dalo výpoveď z nájomnej zmluvy z dôvodov závažného porušenia nájomnej zmluvy, a to pre neplatenie nájomného po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, ktorá výpoveď bola prevzatá v S., s. r. o. 31. mája 2001, tak nájomný vzťah zanikol k 31. augustu 2001. Žalobca tak požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia, ak spoločnosti S. do ukončenia nájomného pomeru 31. augusta 2001 poukázal čiastku 3 924 420 Sk, čo je predmetom žaloby. Táto suma zo strany žalovaných 1/ a 2/ nebola nikdy rozporovaná, ale zo strany žalovaného mesta bola daná námietka, že v zmysle uzavretej nájomnej zmluvy z 13. júla 1995, a to bodu IV. bod 7 sa zmluvné strany zaväzujú, že všetky

zdroje získané z tepelného hospodárstva reinvestujú do tepelného hospodárstva, ktoré je predmetom tejto zmluvy. Nájomca všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva mal spätne investovať do tepelného hospodárstva a tieto peniaze mal použiť na splácanie záväzkov z uzavretej zmluvy o dielo spoločnosti S.. Nájomca mal tak hospodáriť, aby zdroje z tepelného hospodárstva pokryli prípadné nároky na reinvestíciu do tepelného hospodárstva, v tomto prípade aj rekonštrukciu kotolne na plynovú kotolňu. Samotná nájomná zmluva bola uzavretá medzi prenajímateľom M.S. a nájomcom M.M. S. a spol., IČO: X.. Nájomná zmluva bola menená dodatkami, pričom posledný dodatok bol z 13. novembra 1998 a týkal sa čl. VI, kde sa dopĺňal bod 8 v znení: V rámci transformácie nájomcu na právnickú osobu firmu S., s. r. o. sa prevádzajú všetky práva a povinnosti vyplývajúce z predmetnej nájomnej zmluvy s dátumom 1.1.1999

na firmu S., s. r. o. Tento dodatok je podpísaný zástupcom M.S. a nájomcom M.M. S. a spol. Na tomto dodatku k nájomnej zmluve chýba podpis zodpovedného štatutárneho zástupcu S., s. r. o. Odvolací súd v tejto veci upriamuje pozornosť na znenie bodu V pôvodnej zmluvy z 13. júla 1995 o nájme, že zmluvy možno meniť, doplniť alebo zrušiť písomnou dohodou zmluvných strán. Na dodatku z 13. novembra 1998 chýba podpis zástupcu spoločnosti S., s. r. o. - žalobcu a navyše nie je možná transformácia fyzickej osoby na právnickú osobu. Na nemožnosť transformácie nájomcu z fyzickej osoby na právnickú osobu poukazoval aj žalobca. Neexistuje platný dodatok k nájomnej zmluve o pokračovaní v nájomnom vzťahu ako nájomcu spol. S., s. r. o. namiesto doterajšieho nájomcu M. S. a spol., potom je možné konštatovať, že žalobca nemohol vstúpiť do nájomného vzťahu zo zmluvy z 13. júla 1995, ak nedošlo k podpisu dodatku k tejto nájomnej zmluve žalobcom, kde sa pre platnosť vyžaduje písomná forma

(čl. V zmluvy). Z ďalšej vôle účastníkov však vyplýva, že mesto malo záujem pokračovať v nájomnom vzťahu so spol. S., s. r. o., pokiaľ sa týka tepelného hospodárstva. Mesto ďalej prenajímalo tepelné hospodárstvo už spoločnosti S., s. r. o., pravdepodobne od novembra 1998 (vychádzajúc z dodatku z 13.11.1998), pričom tento nájomný vzťah ale medzi S., s. r. o. a mestom nebol v písomnej forme, ale došlo ku konkludentnému odovzdaniu nehnuteľností do nájmu. Ustanovenie § 663 a nasl. Obč. zák. rieši otázku nájmu vecí za odplatu, pričom podľa § 720 Obč. zák. nájom a prenájom nebytových priestorov upravuje osobitný zákon (č. 116/1990 Zb.). Zákon

č. 116/1990 Zb. v § 3 ods. 3 uvádza, že zmluva musí mať písomnú formu a musí obsahovať predmet a účel nájmu s podmienkou podľa § 4, že je potrebný súhlas národného výboru. V prípade prenájmu tepelného hospodárstva mestom je splnená podmienka súhlasu v zmysle

§ 3 ods. 4 zák. č. 116/1990, ale stále chýba písomná forma na platnosť zmluvy v zmysle § 3 ods. 3 zák. č. 116/90 Zb. v znení platnom v čase uzatvorenia dodatku k nájomnej zmluve (13.11.1998). Podľa odvolacieho súdu nájomná zmluva z 13. júla 1995 nezaväzuje terajšieho žalobcu, nestal sa právnym nástupcom nájomcu M. S. a spol. z tejto nájomnej zmluvy pre nepodpísanie dodatku z 13. novembra 1998 a neplatí potom pre neho záväzok z bodu IV Osobitné ujednanie bodu 7 nájomnej zmluvy, že zmluvné strany sa zaväzujú, že všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva reinvestujú do tepelného hospodárstva, ktoré je predmetom tejto zmluvy. Žalobca nemal povinnosť získané zdroje z tepelného hospodárstva reinvestovať do tepelného hospodárstva.

Ak sa vychádza z toho, že mesto malo v úmysle ukončiť nájomný pomer z nájomnej zmluvy s M.M. a pokračovať v prenájme tepelného hospodárstva so žalobcom, tak bez platnej zmluvy vo vzťahu k žalobcovi mesto nemôže požadovať od žalobcu, aby zdroje získané z tepelného hospodárstva reinvestoval do tepelného hospodárstva, pretože tento záväzok zaväzoval len účastníkov nájomnej zmluvy z 13. júla 1995 a nezaväzoval žalobcu. Na druhej strane, mesto malo v úmysle skončiť nájomný vzťah s M.M., čo je vyjadrené v dodatku k nájomnej zmluve z 13. novembra 1998 a mesto chcelo pokračovať v nájme tepelného hospodárstva so spol. S., s. r. o. Písomná zmluva o nájme uzavretá nebola. Zmluva o dielo č. 19000CB z 18. augusta 2000 bola uzavretá medzi zhotoviteľom S., spol. s r. o. a nájomcom tepelného zariadenia S., s. r. o. a vlastníkom tepelného zariadenia M.S., kde sa vychádzalo z toho, že nájomcom tepelného zariadenia je S., s. r. o. na základe konkludentnej zmluvy o nájme medzi M.S. a S., s. r. o., čo vyplýva z čl. XV bodu 3 zmluvy o dielo, že ak dôjde po dobu platnosti tejto zmluvy z akýchkoľvek dôvodov k ukončeniu platnosti zmluvy o nájme tepelného zariadenia, uzatvorenej medzi vlastníkom a objednávateľom, kde objednávateľom je S., s. r. o. a vlastníkom M.S., potom k ukončeniu nájomného užívania tepelného hospodárstva došlo na základe rozhodnutia M.S. (viď vypovedanie zmluvy na č. l. 70 z 29. mája 2001), kde obaja ako S., s. r. o., tak aj M.S. akceptovali skončenie nájomného vzťahu k 31. máju 2001). Z toho dôvodu všetky investície žalobcu S., s. r. o. do rekonštrukcie kotolne v zmysle uzavretej zmluvy o dielo boli investíciami do majetku M.S., ktoré sa takto na úkor žalobcu obohatilo, pretože došlo k zhodnocovaniu majetku mesta.

Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca plnil a platil zhotoviteľovi S., spol. s r. o. fakturované práce za vykonanie rekonštrukcie kotolne

bez právneho dôvodu, keď sa mesto na jeho úkor obohatilo, ak došlo k zhodnoteniu majetku mesta práve vo výške plnenia, vykonaného spoločnosťou S., spol. s r. o. a účtovaného žalobcovi. To je možné konštatovať aj z toho, že zo strany mesta nebola výška uplatneného nároku rozporovaná a bezdôvodné obohatenie tak spočíva v zhodnotení majetku mesta vo výške fakturácie za vykonanú zmluvu o dielo spoločnosťou S., spol. s r. o. Keď zmluva o nájme tepelného hospodárstva z 13. júla 1995 nezaväzuje žalobcu, že podľa čl. IV bodu 7 má všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva späť reinvestovať do tepelného hospodárstva, potom obrana žalovaného nie je dôvodná, lebo táto povinnosť nezaväzovala žalobcu späťne investovať získané zdroje z tepelného hospodárstva do tepelného hospodárstva a investície do majetku mesta v celkovom rozsahu 3 924 424 Sk (130 267,01 eur) je bezdôvodným obohatením na strane mesta vo vzťahu k žalobcovi. Preto podľa § 451 ods. 1 v spojení s § 458 ods. 1 Obč. zák., ak nie je možné vydať to, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením - zhodnotením majetku mesta - musí sa poskytnúť peňažná náhrada. Preto krajský súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a zaviazal žalovaného k zaplateniu čiastky 130 267,01 eur, nakoľko o túto sumu sa mesto bezdôvodne obohatilo vo vzťahu k žalobcovi.

Odvolačný súd posúdil námietku premlčania uplatnenú žalovaným a dospel k záveru, že nárok žalobcu nie je premlčaný a bol uplatnený s poukazom na ust. § 397 Obch. zák. v 4-ročnej premlčacej dobe. Žalovaný bol vyzvaný na vydanie bezdôvodného obohatenia až pri doručení platobného rozkazu dňa 28. novembra 2003. Preto úroky z omeškania môže žalobca požadovať až od 28. novembra 2003. Žalovaný bol v omeškaní s plnením svojho záväzku na vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto mu súd priznal úroky z omeškania, žalobcom požadovaný úrok z omeškania 17,6% ročne je primeraný v dobe vzniku nároku žalobcu na zaplatenie bezdôvodného obohatenia.

Krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí nároku žalobcu na platenie úrokov z omeškania vo výške 17,6% ročne od 7. júla 2003 do 27. novembra 2003, pretože o vydanie bezdôvodného obohatenia požiadal žalobca až podaním žaloby, kde tento návrh bol doručený žalovanému s platobným rozkazom dňa 28. novembra 2003.

Krajský súd zmenil tiež rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách prvostupňového konania a úspešnému žalobcovi priznal trovy konania podľa § 142 ods. 3 O. s. p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 3

O. s. p. a tiež zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách štátu, s poukazom na ust. § 148 ods. 1 O. s. p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 30. mája 2011, podal v zákonnej lehote dovolanie žalovaný podaním z 28. júna 2011. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Prešove zmenil a žalobu zamietol a uložil žalobcovi nahradiť žalovanému trovy konania, alternatívne aby zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil vec Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie. Žalovaný taktiež požiadal dovolací súd, aby odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu zo 14. apríla 2011, sp. zn. 4Cob/67/2009. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzuje z ust. § 238 ods. 1 a 2 O. s. p. a dôvodnosť podľa ust. § 241 ods. 2 O. s. p., a to, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa názoru žalovaného došlo zo strany krajského súdu k viacerým pochybeniam, odôvodňujúcim podanie dovolania, a to odchylenie sa od právneho názoru najvyššieho súdu, nerešpektovanie ust. § 118 ods. 2 O. s. p. (porušenie procesných zásad konania), neprípustná zmena návrhu na začatie konania, neexistencia bezdôvodného obohatenia, arbitrárnosť rozsudku krajského súdu.

Žalovaný poukázal na právny názor Najvyššieho súdu SR, vyslovený v rozsudku z 12. júla 2007, sp. zn. 6 Obdo 18/2006, v ktorom konštatoval, že ak úpadca použil na úhradu ceny diela na základe zmluvy o dielo peňažné prostriedky získané z príjmov z tepelného hospodárstva, úpadca plnil na základe zmluvy o nájme. Najvyšší súd zároveň konštatoval, že ani v prípade neskoršieho zrušenia zmluvy nejde o plnenie bez právneho dôvodu, a preto nevzniká právo na vydanie plnenia z titulu bezdôvodného obohatenia. Zo záverov znaleckého dokazovania jednoznačne vyplynulo, že úpadca hradil splátky za dielo na základe zmluvy o dielo z tržieb za predaj TÚV, nakoľko úpadca nemal žiadne iné, či už vlastné alebo cudzie zdroje, ktoré by mohol použiť na financovanie. Znalecký posudok č. 02/2008 z 8. januára 2009 podľa názoru žalovaného opätovne potvrdil predpoklad najvyššieho súdu, že úpadca získal peňažné prostriedky na zaplatenie diela z podnikateľskej činnosti tepelného hospodárstva a plnil tak peňažný záväzok podľa uzatvorenej zmluvy o dielo z bankového účtu, na ktorý úpadca inkasoval tržby za predaj tepla a TÚV. Úpadca v žiadnom prípade neplnil bez právneho dôvodu, ak teda nie je možné hovoriť o bezdôvodnom obohatení za žalovaného. V prípade, ak dôjde k zrušeniu rozsudku súdu nižšieho stupňa, je tento

viazaný právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozsudku súdu vyššieho stupňa, v danom prípade dovolacieho súdu. Súd nižšieho stupňa je viazaný názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva, ako aj pri aplikácii procesných predpisov. Z toho vyplýva, že záväzný právny názor sa viaže na dve úrovne - hmotnoprávnu aj procesnú (nález Ústavného súdu SR z 8.6.2005, II.ÚS 18/05). Konanie Krajského súdu v Prešove má podľa názoru žalovaného za dôsledok, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, t. j. došlo k naplneniu dôvodu na podanie dovolania podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

V dôsledku nerešpektovania ust. § 118 ods. 2 O. s. p. došlo zo strany Krajského súdu v Prešove k porušeniu procesných zásad konania pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu a vyhodnocovaní dokazovania. V nedodržaní postupov v zmysle ust. § 118 ods. 2 O. s. p., ku ktorému došlo v danej veci, treba vidieť procesnú nesprávnosť, ktorá so zreteľom na individuálne okolnosti preskúmvanej veci viedla k zmareniu účelu, sledovaného týmto ustanovením a neprispela k predvídateľnosti postupu a rozhodovania súdu. Postup, ktorým všeobecný súd znemožní uplatnenie procesných práv, ktoré by inak mohol účastník konania pred súdom uplatniť, je procesnou vadou konania, pričom dovolací súd na ňu musí vždy prihliadať. Podľa názoru žalovaného by mala táto procesná vada byť dôvodom, pre ktorú by mal dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušiť, nakoľko rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za spravodlivé a zákonné, pričom takýto postup je priamym porušením ústavného práva na spravodlivý proces a súdnu ochranu a inú ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Žalovaný v dovolaní ďalej namietal, že Krajský súd v Prešove v odvolacom konaní nerozhodol uznesením o povolení či nepovolení zmeny žaloby v zmysle ust. § 95 ods. 1 O. s. p. Žalobca v žalobe zo 7. júla 2003 uviedol, že mal na základe nájomnej zmluvy z 13. júla 1995, uzatvorenej so žalovaným, v nájme tepelné hospodárstvo M.S. na zabezpečenie dodávky tepla a TUV. Pôvodne bola síce táto nájomná zmluva uzatvorená medzi žalovaným ako prenajímateľom a podnikateľom M. S. a spol., so sídlom V.S., IČO: X., avšak ako ďalej uviedol žalobca, dodatkom k nájomnej zmluve v rámci transformácie na právnickú osobu prešli na úpadcu všetky práva a povinnosti vyplývajúce z predmetnej nájomnej zmluvy. Na základe uvedeného sa úpadca v zmluve o dielo zaviazal, že uhradí cenu za dielo v celkovej výške 12 500 000 Sk bez DPH. Úpadca počas doby, kedy bol účastníkom nájomnej zmluvy

a zmluvy o dielo, uhradil na účet zhotoviteľa splátky v celkovej výške 3 924 424 Sk. Nakoľko však žalovaný vypovedal úpadcovi zmluvu o nájme ku dňu 31. augustu 2001 a žalobca tým prestal byť účastníkom zmluvy o dielo, vzniklo podľa žalobcu na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie v zmysle ust. § 451 a nasl. Obč. zák., nakoľko úpadca plnil na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol. Žalobca podaním z 8. marca 2011, t. j. po takmer 8-ich rokoch priebehu občianskeho súdneho konania a dokazovania vo veci, zmenil rozhodujúce skutočnosti, uvedené v žalobe zo 7. júla 2003, o ktoré opieral svoje právo na zaplatenie v tom smere, že medzi úpadcom a žalovaným nikdy nedošlo k uzavretiu nájomnej zmluvy, resp. že úpadca nikdy neprevzal záväzok podnikateľa M., a preto na úpadcu nikdy neprešli práva a záväzky vyplývajúce z nájomnej zmluvy, osobitne záväzok použiť zdroje získané z tepelného hospodárstva späť do tepelného hospodárstva. S poukazom na uvedené malo podľa žalobcu dôjsť k finančnému plneniu z dôvodu, ktorý odpadol. V zmysle ust. § 95 ods. 1 O. s. p. zmenou žaloby nie je len zmena petitu. Pod zmenou žaloby treba chápať aj zmenu akejkoľvek náležitosti, ktorú má žaloba obsahovať. Za zmenu žaloby je preto potrebné považovať aj zmenu tzv. rozhodujúcich skutkových okolností (skutkového stavu), na ktorých žaloba spočíva. Žalovaný je toho názoru, že výsledky dokazovania smerujúce k zisteniu, či úpadca zaplatil za dielo prostriedkami získanými z tepelného hospodárstva, neumožňovali, aby súd rozhodol o zmenenej žalobe tak, ako to navrhol žalobca. Žalovaný považoval v danom štádiu občianskeho súdneho konania uvedený postup žalobcu za účelový, nakoľko doterajšie výsledky dokazovania nesvedčili v prospech žalobcu. Krajský súd v Prešove nemohol rozhodnúť o pôvodnej žalobe na základe dôvodov, ktoré sú uvedené v napádanom rozsudku, nakoľko tieto dôvody nevyplývajú z pôvodnej žaloby.

Podľa názoru žalovaného, na strane žalobcu nevzniklo bezdôvodné obohatenie. Medzi úpadcom a žalovaným existoval záväzkovo-právny vzťah (bez ohľadu na jeho označenie ako nájomná zmluva, nepomenovaná zmluva, atď.), ktorého súčasťou bola povinnosť úpadcu použiť prostriedky získané za predaj tepla a TÚV na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva v S.. Bez existencie tohto záväzku na strane úpadcu by žalovaný nikdy neodovzdal tepelné hospodárstvo do správy úpadcu a nikdy by nesúhlasil s tým, aby úpadca inkasoval príjmy z tepelného hospodárstva, ktoré zahŕňali aj náklady na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva, t. j. v cene za teplo účtované odberateľom zo strany úpadcu

boli zahrnuté aj náklady na rekonštrukciu - investície do kotolne, ktorú mal úpadca prenajatú od žalovaného. Existencia tohto záväzkovo-právneho vzťahu vyplýva z nasledujúcich skutočností: Úpadca spravoval tepelné hospodárstvo M.S.. Úpadca inkasoval platby za dodávku tepla a TÚV. Úpadca v rámci ceny za dodávku tepla a TÚV inkasoval platby, ktoré v zmysle časti bod 2 ods. 15 písm. c/ Výmeru Ministerstva financií SR č. R-1/1996 zo dňa 12. marca 1996 zahŕňali aj náklady na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva, úpadca platil nájomné žalovanému, úpadca vykonával odpisy majetku, ktorý spravoval so súhlasom žalovaného, úpadca uzatvoril zmluvu o dielo, ktorou sa zaviazal v rámci existujúcej povinnosti reinvestovať príjmy plynúce z tepelného hospodárstva späť do tepelného hospodárstva, úpadca uhradil časť ceny za dielo v rámci povinnosti reinvestovať príjmy plynúce z tepelného hospodárstva späť do tepelného hospodárstva, úpadca 31. mája 2001 akceptoval výpoveď z nájomnej zmluvy z 29. mája 2001, úpadca uzatvoril novú nájomnú zmluvu so žalovaným na dobu od 1. septembra 2001 do 31. decembra 2001, úpadca plnil všetky ostatné práva a povinnosti v rovnakom rozsahu, ako vyplývajú z nájomnej zmluvy a zmluvy o dielo.

Právnym dôvodom poskytnutia peňažného plnenia vo výške 130 267,01 eur, ktorého zaplata sa titulom bezdôvodného obohatenia žalobca domáhal, bola minimálne platne a písomne uzatvorená zmluva o dielo. S poukazom na uvedené na strane žalobcu nedošlo k plneniu bez právneho dôvodu (platne uzatvorená zmluva o dielo a nájomná zmluva), ani k plneniu z neplatného právneho úkonu (platne uzatvorená zmluva o dielo a nájomná zmluva), ani plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol (Najvyšší súd SR konštatoval, že zánikom zmluvy nedochádza k tomuto spôsobu bezdôvodného obohatenia). Žalobca tvrdil a Krajský súd v Prešove sa s týmto tvrdením stotožnil, že na strane úpadcu nikdy neexistoval záväzok reinvestovať príjmy z tepelného hospodárstva späť do tepelného hospodárstva a súčasne na jeho strane neexistoval právny titul na plnenie. S uvedeným tvrdením žalovaný nesúhlasí. Úpadca si plnil len svoje povinnosti z existujúcich záväzkovo-právnych vzťahov. Akceptácia tohto dôkazmi nepodloženého tvrdenia žalobcu Krajským súdom v Prešove má podľa názoru žalovaného za následok, že záväzok reinvestovať príjmy z tepelného hospodárstva by naďalej existoval na strane podnikateľa M., a teda úpadca plnil záväzok namiesto podnikateľa M.. V takomto prípade by sa neuplatňoval režim ust. § 451 Obč. zák., ale režim ust. § 454 Obč. zák., to by znamenalo, že žalovaný nebol pasívne vecne legitimovaný v predmetnom občianskom súdnom konaní, nakoľko žaloba mala smerovať voči podnikateľovi M.M..

Žalovaný ďalej poukázal na arbitrárnosť napádaného rozsudku a na to, že rozsudok nespĺňa požiadavky obsiahnuté v ust. § 157 O. s. p. Súd sa nevysporiadal s námietkou žalovaného, ktorý poukazoval na neprípustnosť zmeny návrhu na začatie konania, nevysporiadal sa s právnou argumentáciou žalovaného, uvedenou v jeho podaní z 28. marca 2011. Z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Podľa názoru žalovaného napádané rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, pričom nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozsudku je možné považovať za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Takéto porušenie predstavuje vadu konania v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolateľ preto považuje dovolanie za opodstatnené a rozhodnutie odvolacieho súdu za nesprávne.

K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním z 3. augusta 2011. Žalobca považuje rozsudok Krajského súdu v Prešove za správny, navrhol preto zamietnuť dovolanie a uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania, a to náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a vyjadrenie k návrhu vo veci samej 2x 685,49 eur + 2x režijný paušál 7,41 eur, spolu 1 385,80 eur).

Žalobca považuje žalovaným opísané tvrdenia o skutkovom stave vo veci za nesprávne a nezodpovedajúce skutočnosti. Tvrdeniam žalovaného, že znalecký posudok Ing. A.M., súdnej znalkyne z odboru ekonómia a manažment, odvetvie účtovníctvo a daňovníctvo, č. 02/2008, potvrdil predpoklad Najvyššieho súdu SR, že úpadca získal peňažné prostriedky na zaplatenie diela z podnikateľskej činnosti tepelného hospodárstva. Žalovaný uvádza, že toto tvrdenie žalovaného je v rozpore so skutočnosťou. Závery znaleckého posudku č. 12/2010 sú také, že ani podnikateľský subjekt M. S. a spol., ani žalobca za dotknuté obdobie rokov 1995 až 2001 nezískali ako nájomcovia vlastné zdroje kumulovaním hospodárskych výsledkov - ziskov a strát, ktoré by mohol použiť pre financovanie investičnej akcie. Žalobca je toho názoru, že závery znaleckých zistení Ing. A.M. svedčia v prospech žalobcu, že žalobca realizoval platby pre investíciu Adaptácia OST na plynovú kotolňu podľa zmluvy o dielo č. 19000CB z iných zdrojov, a to na úkor platieb svojim dodávateľom. Svoj názor opiera žalobca aj o zistenia z posudku č. 17/2009 Ing. G., súdneho znalca z 15. decembra 2009, ktorý predložil žalobca do súdneho spisu ako listinný dôkaz.

Krajský súd v Prešove pri svojom rozhodovaní nepochybil, keď sa na základe novozistených a pre vec rozhodných skutočností odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, vychádzajúceho z pôvodného stavu (predpokladu). Takto je žalobca toho názoru, že k naplneniu podmienky pre prípustnosť dovolania podľa ust. § 238 ods. 2 O. s. p. nedošlo.

K tvrdeniu žalovaného, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, ktoré je dôvodom pre podanie dovolania podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., keď Krajský súd v Prešove nerozhodol o pripustení či nepripustení zmeny návrhu podaním žalobcu zo dňa 8. marca 2011, ktoré podanie žalovaný považuje za neprípustnú zmenu návrhu, uvádza žalobca, že jeho podanie z 8. marca 2011 nie je zmenou návrhu, ani k takejto zmene nesmeruje. Žalobca sa svojim návrhom zo 6. júla 2003 domáhal zaplatenia sumy, ktorú uhradil na účet žalovaného (v žalobnom návrhu ako žalovaný 2/), a to z dôvodu plnenia zmluvy o dielo č. 19000CB. Právnym titulom pre vrátenie vymáhanej sumy bolo v žalobe zo 7. júla 2003 i v dobe po písomnom podaní z 8. marca 2011 bezdôvodné obohatenie v zmysle ust. § 451 a nasl. Obč. zák. Ku zmene právnej kvalifikácie uplatňovaného práva ani vymáhanej pohľadávky nedošlo, a preto žalobca pre takýto návrh na zmenu žaloby nemal dôvod a Krajský súd v Prešove o zmene návrhu ani nerozhodoval. K zisteniu, že zmluvnou stranou obchodného vzťahu podľa nájomnej zmluvy z 13. júla 1995 sa úpadca nestal, došiel až žalobca, a to pred svojim písomným podaním z 8. marca 2011 pri preverovaní dokladovej časti sporu. Skutočnosť, že úpadca nebol účastníkom nájomnej zmluvy z 13. júla 1995 však na uplatňovanom práve nič nezmenila. Titulom súdneho uplatnenia práva ostala aj naďalej zmluva o dielo č. 19000CB zo 17. augusta 2000, ktorej zmluvnou stranou bol aj úpadca a na základe ktorej úpadca aj plnil svoj finančný záväzok. Prevod práv a povinností z nájomnej zmluvy z 13. júla 1995 na úpadcu sa preukázal v konaní ako vadný a ako taký za neplatný a vo vzťahu k úpadcovi za právne neúčinný. Takto formulovaný prevod práv a záväzkov je právnym nezmyslom a je nulitný od svojho počiatku. Po zistení tejto zásadnej zmeny skutkového stavu veci a preukázaní žalobcovho tvrdenia v písomnom podaní z 8. marca 2011 odpadol dôvod ďalšieho dokazovania o zdrojoch financovania investičnej akcie Adaptácia OSP - na plynovú kotolňu. Nemohol ju financovať podľa záväzku vyplývajúceho z nájomnej zmluve z 13. júla 1995, keďže nebol jej účastníkom. Žalobca je toho názoru, že zistenie Krajského súdu v Prešove, že písomná zmluva o nájme, uzavretá nebola, zodpovedá skutočnosti. Medzi žalovaným a úpadcom existoval zmluvný vzťah o užívaní zariadení tepelného hospodárstva, ale v nepísomnej podobe. Žalovaný ako prenajímateľ i úpadca ako nájomca sa reálne správali ako účastníci

nájomného vzťahu. Nájomný vzťah medzi úpadcom a žalovaným bol aj podmienkou účasti úpadcu v zmluvnom vzťahu zmluvy o dielo č. 19000CB zo 17. augusta 2000. Úpadca užíval zariadenia tepelného hospodárstva ako nájomca, i platil, resp. mal platiť cenu nájmu žalovanému ako prenajímateľovi. Práve výpoveďou nájomného vzťahu s úpadcom došlo k zániku jeho účasti v zmluvnom vzťahu zmluvy o dielo a tak došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Nebol to však nájomný vzťah v písomnej podobe podľa nájomnej zmluvy z 13. júla 1995. Preto žalobca je toho názoru, že rozhodnutie Krajského súdu v Prešove spočíva na správnom právnom posúdení veci. Ku vzniku bezdôvodného obohatenia v prospech majetku žalovaného a na úkor žalobcu došlo tým, že podľa zmluvy o dielo č. 19000CB zo 17. augusta 2000 úpadca plnil v prospech investície, ktorej sa mal podľa zmluvy ako objednávateľ diela stať vlastníkom (čl. 8 bod 7 zmluvy). Vlastníkom diela, na realizáciu ktorého poskytol sumu 130 267,01 eur sa nestal úpadca, ale žalovaný. Preto s odkazom na ust. § 451 ods. 2 Obč. zák. došlo k naplneniu skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

Nie je správny názor dovolateľa, že rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a podľa názoru žalobcu rozsudok napadnutý dovolaním spĺňa atribúty spravodlivého procesu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že: a/ v konaní došlo k vadám uvedeným § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok

nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z ust. § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia, obligatórne sa zaoberá len vadami konania, vymedzenými v § 237 O. s. p. a inými vadami, pokiaľ majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu opravného prostriedku.

Z obsahu dovolania žalovaného vyplýva, že dovolateľ dovolanie odôvodnil tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 písm. f/, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, s výnimkami ustanovenými v ods. 2 až 7 (§ 213 ods. 1 O. s. p.). Ak mal odvolací za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O. s. p.). Odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov, navrhnutých účastníkom konania, ak ich nevykonal súd prvého stupňa, hoci mu ich účastník navrhol alebo za podmienok ustanovených v § 205a (§ 213 ods. 4 O. s. p.). Podľa § 220 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O. s. p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že podmienkou na to, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je, aby toto rozhodnutie považoval odvolací súd za nesprávne, napriek tomu, že súd prvého stupňa podľa názoru odvolacieho súdu správne zistil skutkový stav veci. Aby odvolací súd mohol dospieť k takému záveru, odôvodňujúcemu zmenu napadnutého rozhodnutia, musí sa zaoberať skutkovými zisteniami, ku ktorým dospel súd prvého stupňa a až v prípade, ak zistí, že tomuto skutkovému zisteniu nemožno nič vyčítať, posúdi, či na správne zistený skutkový stav súd prvého stupňa správne aplikoval právnu normu (či vec správne posúdil po právnej stránke). K zmene odvolaním

napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa môže dôjsť aj vtedy, ak súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, podmienkou zmeny rozhodnutia však v takom prípade je, že odvolací súd sám doplní dokazovanie, na základe ktorého dospeje k úplnému skutkovému stavu, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že rozsudok odvolacieho súdu trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. a tiež že odvolací súd nerešpektoval ust. § 118 ods. 2 O. s. p., čím došlo k porušeniu procesných zásad konania pri rozhodovaní o odvolaní, a preto bolo porušené právo účastníka na spravodlivé konanie.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor - porovnaj napr. sp. zn. III.ÚS 156/06, III.ÚS 331/04, II.ÚS 174/04). Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (ďalej len Ústavy) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR (ďalej len Ústavný súd) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy (aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m.m.I.ÚS 62/97, II.ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (I.ÚS 45/98).

Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I.ÚS 4/94).

Citovaný článok 46 ods. 1 Ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v 7. oddiele 2. hlavy Ústavy (čl. 46 až 50 Ústavy), normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m.I.ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 Ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I.ÚS 26/94).

K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (III.ÚS 7/08).

Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytnutie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku. Procesný postup súdu pri konštituovaní i vecnej zmene rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu, nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania, slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie, je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený (pri jeho uplatnení) v dôsledku nesprávneho postupu súdu dochádza k stavu, kedy sa mu postupom súdu porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

Treba zdôrazniť, že konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom, z nich vyplývajúcich. Medzi základné práva účastníka konania patrí aj právo účastníka konania na predvídateľné rozhodnutie, ktorému zodpovedá predvídateľný, zákonu zodpovedajúci, spravodlivý proces.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O. s. p.).

Odôvodnenie rozsudku (prvostupňového aj odvolacieho) musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku. Ak rozsudok súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O. s. p., je nepreskúmateľný.

Jedným z princípov, predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (I.ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (III.ÚS 36/2010).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad

a používanie ustanovení príslušných právnych predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy.

Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu SR (IV.ÚS 77/02, II.ÚS 63/06, III.ÚS 127/2010), každý má právo na to, aby sa v jeho veci pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku SR alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré SR ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktoré predpisuje zákon. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (napr. III.ÚS 271/05, III.ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej), v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že požiadavky § 157 ods. 2 O. s. p. dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove nespĺňa.

Z obsahu dovolaním napadnutého rozhodnutia Krajského súdu v Prešove absolútne nevyplýva, ktoré dôvody v zmysle ust. § 205 ods. 2, vymedzené v odvolaní žalobcu z 29. júla 2009, považoval za relevantné a opodstatnené pre jeho záver, že je potrebné zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazať žalovaného na úhradu sumy 130 267,01 eur s úrokmi z omeškania, a to s prihliadnutím na ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a § 205 ods. 3 O. s. p. (odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný; rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie). Z tohto pohľadu nie je možné ani preveriť správnosť postupu odvolacieho súdu, ktorý sa neviazal skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, ale v odvolacom konaní opakovane a dopĺňal dokazovanie. K tomu je potrebné uviesť, že odvolanie je konštruované ako opravný prostriedok bez možnosti prednášania nových skutočností a nových dôkazov (okrem niektorých zákonných výnimiek), platí, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa. Znamená to teda, že by sa už v odvolacom konaní v zásade nemalo vykonávať dokazovanie. Z tejto zásady zákon pripúšťa 3 výnimky, ktoré umožňujú, aby aj odvolací súd mohol v rámci odvolacieho konania vykonávať dokazovanie.

Prvá výnimka oprávňuje odvolací súd na to, aby v potrebnom rozsahu opakovane dokazovanie. Znamená to, že odvolací súd môže znovu vykonať len niektoré z tých dôkazných prostriedkov, ktoré už raz vykonal súd v rámci konania na prvom stupni. Nestačí preto, ak bol dôkazný prostriedok súdu prvého stupňa iba navrhnutý, ale nedošlo k jeho vykonaniu. Opakovať dokazovanie môže odvolací súd len vtedy, ak je toho názoru, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd totiž nemôže dôkazné prostriedky iba zhodnotiť inak, ako ich zhodnotil súd prvého stupňa, ale na to, aby ich mohol inak zhodnotiť, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať. Druhá výnimka oprávňuje odvolací súd na to, aby doplnil dokazovanie. Znamená to, že odvolací súd môže vykonať len také dôkazné prostriedky, ktoré súd prvého stupňa vôbec nevykonali. Odvolací súd môže doplniť dokazovanie v 3 prípadoch. V prvom prípade vtedy, ak sú súčasne splnené nasledujúce 3 zákonné podmienky: účastník navrhol v konaní na súde prvého stupňa vykonanie určitého dôkazného prostriedku, súd prvého stupňa navrhnutý dôkazný prostriedok z akéhokoľvek dôvodu nevykonali, účastník navrhol vykonanie toho istého dôkazného prostriedku aj v rámci odvolacieho konania. V druhom prípade môže odvolací súd doplniť dokazovanie iba za podmienky, že odvolanie smeruje proti rozsudku alebo proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo vo veci samej a súčasne, účastník až v odvolacom konaní navrhne vykonanie určitého dôkazného prostriedku. Musí ísť teda o nový dôkazný prostriedok, ktorý nebol pred súdom prvého stupňa vôbec uplatnený. Okrem týchto podmienok, ktoré musia byť splnené súčasne, musí byť splnená ešte aspoň jedna z nasledujúcich podmienok: dôkazný prostriedok sa týka podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu alebo obsadenia súdu, alebo dôkazný prostriedok má preukázať, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, alebo účastník nemohol bez svojej viny dôkazný prostriedok označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa, alebo odvolateľ nebol riadne poučený o tom, že všetky dôkazné prostriedky musí predložiť, alebo označiť, najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, resp. ak sa nenariaďuje pojednávanie, tak najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože inak sa už na ne neskôr nebude prihliadať. V treťom prípade môže odvolací súd doplniť dokazovanie iba za podmienky, že smeruje proti uzneseniu, ktorým sa nerozhodlo vo veci samej a súčasne účastník až v odvolacom konaní navrhne vykonanie určitého dôkazného prostriedku. Musí ísť teda o nový dôkazný prostriedok, ktorý nebol pred súdom prvého stupňa vôbec uplatnený. Napokon tretia výnimka tiež oprávňuje odvolací súd na to, aby doplnil dokazovanie, t. z. aby vykonal také dôkazné prostriedky, ktoré neboli vykonané v konaní na súde prvého stupňa. Rozdiel oproti druhej výnimke je však v tom, že odvolací súd môže

vykonať nové dôkazné prostriedky aj vtedy, ak účastníci ich vykonanie v odvolacom konaní vôbec nenavrhujú. Je to však možné len vtedy, ak je vykonanie dôkazného prostriedku nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 tretia veta) alebo je vykonanie dôkazného prostriedku potrebné na zisťovanie takých väd konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a na ktoré musí odvolací súd prihliadať ex offo (§ 212 ods. 3), alebo ide o niektoré z nasledujúcich konaní - konanie možno začať aj bez návrhu (§ 81), konanie o povolenie uzavretia manželstva, konanie o určenie alebo zapretie rodičovstva, konanie o osvojitelnosti, konanie o osvojenie, konanie vo veciach obchodného registra a napokon konanie o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev. Aj doplnenie dokazovania môže odvolací súd vykonať buď sám alebo prostredníctvom súdu prvého stupňa alebo prostredníctvom dožiadaného súdu.

Odvolací súd na jednej strane opakoval dokazovanie, tiež dopĺňal dokazovanie, napr. oboznamoval na odvolacom pojednávaní znalecký posudok Ing. Ľ.G.G. č. 17/2009, nariadil dokazovanie znalkyňou Ing. A.M., ktorá v rámci odvolacieho konania vypracovala znalecký posudok č. 12/2010, oboznamoval obsah listín (napr. listiny č. l. 643 až 660), na druhej strane z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, ktorým dôkazom predloženým zo strany žalobcu i žalovaného uveril, ktorým dôkazom neuveril, ako tieto dôkazy vyhodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Súd vo svojom rozhodnutí len konštatuje, že žalobca doložil znalecký posudok Ing. Ľ.G.G. č. 17/2009, čo v ňom znalec konštatoval, ale s týmto dôkazom sa súd absolútne nevysporiadal, či na tento dôkaz prihliadal alebo neprihliadal aj z hľadiska ust. § 120 ods. 4 O. s. p. a či predložením a vykonaním tohto dôkazu odvolacím súdom bolo ovplyvnené rozhodnutie odvolacieho súdu. Taktiež z hľadiska záverov odvolacieho súdu chýba vyhodnotenie dôkazného prostriedku, a to znaleckého posudku Ing. M. č. 12/2010, ktorý vypracovala v odvolacom konaní a ďalšie listinné dôkazy, ktoré predložili účastníci konania v odvolacom konaní.

Odvolací súd vyhodnotil len listinný dôkaz, a to nájomnú zmluvu, uzatvorenú medzi M.S. a M.M. S. a spol. 13. júla 1995 a dodatok z 13. novembra 1998. Tieto dôkazy však súd vyhodnotil jednotlivo, ale nevyplýva z jeho rozhodnutia vyhodnotenie vo vzájomných súvislostiach aj s ostatnými dôkazmi, ktoré predložili účastníci konania. Odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia absolútne nevysporiadal s námietkami žalovaného, uvádzané v jeho podaní z 28. marca 2011, a to,

že medzi úpadcom a žalovaným existoval záväzkovo-právny vzťah bez ohľadu na jeho označenie, ktorého súčasťou bola povinnosť úpadcu použiť prostriedky získané za predaj tepla a TÚV na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva v S. a tvrdením žalovaného, že bez existencie tohto záväzku na strane úpadcu by žalovaný nikdy neodovzdal tepelné hospodárstvo do správy úpadcu a nikdy by nesúhlasil s tým, aby úpadca inkasoval príjmy z tepelného hospodárstva, ktoré zahŕňali aj náklady na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva. Žalovaný uviedol, že existencia tohto záväzkovo-právneho vzťahu vyplýva zo skutočnosti, že úpadca spravoval tepelné hospodárstvo M.S., inkasoval platby za dodávku tepla a TÚV, úpadca v rámci ceny za dodávku tepla a TÚV inkasoval platby, ktoré v zmysle časti bod 2 ods. 15 písm. c/ Výmeru Ministerstva financií SR č. R-1/1996 z 12. marca 1996 zahŕňali aj náklady na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva, úpadca platil nájomné žalovanému, vykonával odpisy majetku, ktorý spravoval so súhlasom žalovaného, tiež úpadca uzatvoril zmluvu o dielo, ktorou sa zaviazal v rámci existujúcej povinnosti reinvestovať príjmy plynúce z tepelného hospodárstva späť do tepelného hospodárstva, uhradil časť ceny za dielo v rámci povinnosti reinvestovať príjmy plynúce z tepelného hospodárstva späť do tepelného hospodárstva, dňa 31. mája 2001 akceptoval výpoveď z nájomnej zmluvy z 29. mája 2001, uzatvoril novú nájomnú zmluvu so žalovaným na dobu určitú od 1. septembra 2001 do 31. decembra 2001. Tiež sa súd nevysporiadal s námietkou žalovaného, že úpadca plnil všetky ostatné práva a povinnosti v rovnakom rozsahu, ako vyplýva z nájomnej zmluvy a zmluvy o dielo.

V tejto súvislosti Najvyšší súd SR považuje za samozrejmé a určujúce pri hľadaní práva, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení súdu. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov. Sociálno-právne chápanie zmluvnej slobody sa môže uplatniť len za predpokladu „približne vyváženého pomeru síl účastníkov zmluvy“ a len za tohto predpokladu sa môže stať prostriedkom „primeraného vyrovnania záujmov“. Pri vyhodnotení obsahu nájomnej zmluvy z 13. júla 1995 a jej dodatkov zo 7. augusta 1995, 21. júla 1995 a 13. novembra 1998 bolo potrebné prihliadať aj na správanie sa účastníkov zmlúv, správanie sa úpadcu a tiež na mimoprávne skutočnosti, ktoré so zmluvami súviseli. Odvolací súd perfektnosti dodatku k nájomnej zmluve z 13. novembra 1998 a jej následnej záväznosti s obsahom nájomnej zmluvy z 13. júla 1995 vytýka, že tento dodatok k nájomnej zmluve nebol podpísaný spoločnosťou S., s. r. o., S..

K tomu dovolací súd uvádza, že dodatok k nájomnej zmluve z 13. novembra 1998 za prenajímateľa M.S. podpísal primátor Ing. Š.M. a za nájomcu M.. V texte zmluvy je uvedené, že nájomnou zmluvou zo 7. augusta 1995, uzavretou medzi M.S. a firmou M. S. a spol. je upravený prenájom tepelného hospodárstva M.S.. Zmluvné strany sa dohodli na dodatku k tejto nájomnej zmluve tak, že čl. IV sa doplní o bod 8 tohto znenia: v rámci transformácie nájomcu na právnickú osobu firmu S., s. r. o. sa prevádzajú všetky práva a povinnosti, vyplývajúce z predmetnej nájomnej zmluvy s dátumom 1.1.1999 na firmu S., s. r. o. V čase podpisovania dodatku k nájomnej zmluve, teda za nájomcu, mal byť na dodatku k nájomnej zmluve podpísaný M. ako fyzická osoba a tiež štatutárny zástupca spoločnosti S., s. r. o. Z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka č. 11387/P vyplýva, že v čase uzatvorenia dodatku k nájomnej zmluve z 13. novembra 1998 boli konateľmi spoločnosti S., s. r. o. M., G.S.S. a Ing. M., D.S.S., pričom za spoločnosť konajú a podpisujú konatelia každý samostatne. Podľa výkladu odvolacieho súdu by sa teda M. mal na dodatok k nájomnej zmluve podpísať dvakrát. S takýmto prehnaným formalizmom sa dovolací súd nestotožňuje. Dovolací súd sa taktiež nestotožnil s výkladom poslednej vety dodatku k nájomnej zmluve z 13. novembra 1998 tak, ako to urobil žalobca a tiež odvolací súd, s tým, že jeho záver je, že fyzická osoba sa nemohla pretransformovať na právnickú osobu, a preto obsah nájomnej zmluvy z 13. júla 1995 nezaväzuje úpadcu, konkrétne nevzťahuje sa na neho záväzok bodu IV bod 7. Pre posúdenie posledného odseku dodatku k nájomnej zmluve nie je rozhodujúce slovné spojenie „v rámci transformácie nájomcu na právnickú osobu S., s. r. o.“, [i keď podľa synonymického slovníka transformácia znamená premena, pretváranie, obmena, prechod, výmena, zámena, zmena, preštrukturovanie, najmä premena, ktorá sa týka zmeny formy a nie vnútorného obsahu, t. j. bez zásadnej zmeny kvality: v jazykovede lingvistická operácia, ktorá spočíva v zmene jednej syntaktickej konštrukcie na inú za predpokladu, že význam obidvoch konštrukcií zostáva v podstate nezmenený: v ekonómii - prevádzanie (štátu či podniku) na iný hospodársky systém (trhovú ekonomiku, plánovitú ekonomiku], ale podstatné je obsiahnuté v druhej časti vety tretieho odseku, že sa prevádzajú všetky práva a povinnosti, vyplývajúce z predmetnej nájomnej zmluvy s dátumom 1.1.1999 na firmu S., s. r. o.

Odvolací súd na jednej strane vo svojom rozhodnutí uviedol, že dodatkom z 13. novembra 1998 neprešiel záväzok z bodu IV bod 7 nájomnej zmluvy z 13. júla 1995

na žalobcu - úpadcu, na druhej strane však tento dodatok zo dňa 13. novembra 1998 právne nevyhodnotil (platný/neplatný). Podľa výkladu odvolacieho súdu sa javí, ako keby existovali dve nájomné zmluvy po dátume 13. novembra 1998, a to jedna medzi M.S. a M.M. a druhá medzi M.S. a S., s. r. o., S., minimálne s rovnakým predmetom zmluvy, ale zistenie obsahu nájomnej zmluvy medzi M.S. a S., s. r. o. nebolo ani predmetom dokazovania pred súdom prvého stupňa, ani odvolacieho súdu, a preto je ničím nepodložený záver odvolacieho súdu, že neexistoval záväzok spoločnosti S., s. r. o., všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva reinvestovať do tepelného hospodárstva, ktoré je predmetom nájomnej zmluvy. Podľa názoru dovolacieho súdu, vyhodnotenie dodatku k nájomnej zmluve z 13. novembra 1998 odvolacím súdom bolo neprípustne, formalisticky, zužujúco, bez zohľadnenia všetkých okolností prípadu a podľa názoru dovolacieho súdu došlo k pochybeniu v procese dokazovania a k nedodržaniu pravidiel vyplývajúcich zo záruky voľného hodnotenia dôkazov.

Odvolací súd sa taktiež vôbec nezaoberal námietkou žalovaného počas konania, že žalobca svojim podaním z 8. marca 2011 (v odvolacom konaní) zmenil rozhodujúce skutočnosti uvedené v žalobe zo 7. júla 2003, o ktoré opiera svoje právo na zaplatenie bezdôvodného obohatenia, pričom podľa názoru žalobcu mal odvolací súd rozhodnúť o povolení, resp. nepovolení zmeny žaloby. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia na túto námietku žalovaného nereagoval. K tejto otázke dovolací súd uvádza a poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR 1MObdoV/19/2007, z ktorého vyplýva, že ak žalobca v priebehu konania vo svojom doplňujúcom podaní uvedie úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje žalobou uplatnený nárok, hoci ide o rovnaké plnenie vyplývajúce z jednej zmluvy, nemožno takéto podanie považovať za doplnenie v žalobe uvedených rozhodujúcich skutočností. Takýto procesný úkon treba považovať za zmenu žaloby, o ktorej musí súd rozhodnúť v zmysle § 95 ods. 2 O. s. p. Naopak, v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 2 Obdo/13/1998 nejde o zmenu návrhu podľa § 95 ods. 1 O. s. p., ak žalobca po začatí konania ním uvádzané skutočnosti v návrhu na začatie konania doplní o ďalšie skutočnosti, ktorými odôvodňuje ním uplatnený nárok. Sám žalobca i vo vyjadrení k dovolaniu uviedol „po zistení zásadnej zmeny skutkového stavu veci a preukázaní žalobcovho tvrdenia v písomnom podaní z 8. marca 2011 odpadol dôvod ďalšieho dokazovania o zdrojoch financovania investičnej akcie Adaptácia OST - na plynovú kotolňu“. Z tohto pohľadu je potom aj predčasný záver odvolacieho súdu, týkajúci sa vyhodnotenia námietky premlčania. K námietke premlčania dovolací súd poznamenáva, že túto správne

odvolací súd posudzoval v zmysle Obch. zákonníka, pretože ak vznikne vo vzťahoch medzi podnikateľmi pri podnikateľskej činnosti alebo vo vzťahoch medzi samosprávnou územnou jednotkou a podnikateľom pri jeho podnikateľskej činnosti, týkajúcich sa zabezpečovania verejných potrieb, bezdôvodné obohatenie, riadi sa premlčanie práva na jeho vydanie právnou úpravou Obchodného zákonníka.

Čo sa týka samotného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 130 267,01 eur a zdôvodnenia odvolacím súdom z hľadiska opodstatnenosti tohto nároku, dovolací súd aj v tejto časti odôvodnenie rozhodnutia považuje za nedostatočné a nepresvedčivé. Je rozdiel vo vymedzení skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia tak, ako ju vo svojej žalobe a nakoniec v podaní z 8. marca 2011 vymedzil žalobca a ako ju odvolací súd vymedzil v dovolaní napadnutom rozhodnutí. V žalobe žalobca uviedol, že počas doby, keď bol účastníkom zmluvy o dielo č. 19000CB, uhradil za žalovaného splátky v celkovej sume 3 924 424 Sk, vypovedaním zmluvy žalovaným prestal byť účastníkom zmluvných vzťahov a keďže za žalovaného zaplatil sumu 3 924 424 Sk, vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie v zmysle § 451 a nasl. Obč. zák. V podaní z 8. marca 2011 žalobca uvádza, že pri platbách uhrádzaných zhotoviteľovi diela podľa zmluvy o dielo č. 19000CB zo 17. augusta 2000 došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného ako vlastníka zhotoveného diela na úkor žalobcu, pričom došlo k finančnému plneniu z dôvodu, ktorý odpadol. Z podania žalobcu z 12. apríla 2011 vyplýva, že úpadca uhrádzal platby vyplývajúce zo zmluvy o dielo, ktorej bol úpadca účastný ako zmluvná strana - objednávateľ diela a nájomca. V okamihu, keď prestal byť účastníkom tejto zmluvy o dielo, čo bolo následkom výpovede zmluvného vzťahu zo strany žalovaného, sa zmenil charakter finančného plnenia zo zmluvného charakteru na charakter bezdôvodného plnenia. Dôvodom plnenia bol zmluvný záväzok, ktorý odpadol výpoveďou nájomného vzťahu. Majetkovým protiplnením malo byť podľa zmluvy o dielo to, že objednávateľ sa mal stať vlastníkom diela. V skutočnosti sa vlastníkom diela stal žalovaný. V tom vidí žalobca zníženie majetku úpadcu, čím odôvodňuje svoj uplatnený nárok.

Z vyjadrenia žalobcu k dovolaniu žalovaného z 3. augusta 2011 vyplýva, že podľa jeho názoru došlo k naplneniu skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

Odvolací súd ale konštatuje, že žalobca plnil a platil zhotoviteľovi S.S., s. r. o. fakturované práce za vykonanie rekonštrukcie kotolne

bez právneho dôvodu, keď sa mesto na jeho úkor obohatilo, ak došlo k zhodnoteniu majetku mesta vo výške plnenia, vykonaného spoločnosťou S.S., s. r. o. a účtovného žalobcovi. Bezdôvodné obohatenie podľa názoru odvolacieho súdu spočíva v zhodnotení majetku mesta. K tomuto dovolací súd poznamená, že o plnenie bez právneho dôvodu ide, ak právny dôvod na plnenie od počiatku vôbec neexistoval. Zhodnotenie cudzej nehnuteľnosti opravou či prístavbou alebo zhodnotenie cudzej nehnuteľnosti je tzv. investíciou do cudzieho majetku, ak došlo k tomu na základe dohody s vlastníkom, záleží na jej obsahu, aký právny vzťah medzi stranami vznikol. Ak ide o prípad zhodnotenia bez akejkoľvek dohody s vlastníkom, ide o bezdôvodné obohatenie, získané bez právneho dôvodu. Ak však bolo investované napr. na základe príslubu vlastníka previesť vlastníctvo k zhodnocovacej veci na investujúceho, môže ísť o bezdôvodné obohatenie, získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

Dovolací súd je tiež toho názoru, že v odvolacom rozhodnutí je nedostatočne odôvodnená výška bezdôvodného obohatenia - peňažná náhrada v zmysle ust. § 458 ods. 1 Obč. zák. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že ak boli vynaložené hodnoty do cudzej nehnuteľnosti, čím došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia, ktoré je povinný žalovaný vydať, v takom prípade pohľadávka bezdôvodného obohatenia nie je hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej. Pri určení bezdôvodného obohatenia v prípade, že boli vynaložené hodnoty na cudziu nehnuteľnosť, sa musí zohľadniť miesto, kde sa nehnuteľnosť nachádza, účely jej využitia, cenová mapa, rovnako pri stanovení jej hodnoty pred rekonštrukciou, ako aj po nej, len takto zistený rozdiel potom vyjadruje skutočný, bezdôvodne nadobudnutý majetkový prospech (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR č. 2 Cdo 21/2007 z 26. februára 2008).

Absencia riadneho odôvodnenia je vadou, spočívajúcou v odňatí možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Rozsudok odvolacieho súdu nemá náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 O. s. p. a účastníkovi konania bola takýmto rozhodnutím odňatá možnosť konať pred súdom.

Žalovaný v dovolaní namietal nerešpektovanie ust. § 118 ods. 2 O. s. p. zo strany Krajského súdu v Prešove, čím podľa jeho názoru došlo k porušeniu procesných zásad konania pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu a vyhodnocovaní dokazovania. V zmysle tohto ustanovenia predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré

právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Obsah ani jednej zápisnice v predmetnej právnej veci nedáva podklad pre záver, že odvolací súd dôsledne postupoval podľa tohto ustanovenia.

Priebeh konania o odvolaní sleduje jediný cieľ - preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania. Preskúmacie oprávnenie odvolacieho súdu je ohraničené medzami, v ktorých sa odvolateľ domáha preskúmania rozhodnutia. To neplatí iba v prípadoch, ktoré sú vymenované v § 212 ods. 2, 3. Ak sa pojednávanie neodročuje, majú účastníci právo pred jeho skončením na výzvu súdu zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu a aj k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 v spojení s § 211 ods. 2 a § 216 a contrario).

Účastníkovi konania, ktorému bolo odopreté právo na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Porušením ust. § 118 ods. 2 O. s. p. došlo k znemožneniu uplatnenia procesných práv, ktoré by inak účastníci konania mohli pred súdom uplatniť a ide o procesnú vadu, na ktorú dovolací súd musí vždy prihliadať.

Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že odvolací súd zaťažil svoje konanie a rozhodnutie vadou (§ 237 písm. f/ O. s. p.), ktorá je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou (absencia riadneho odôvodnenia, porušenie ust. § 118 ods. 2 O. s. p.) nemôže byť považované za vecne správne. Prax dovolacieho súdu je jednotná v tom, že pokiaľ sa v dovolacom konaní zistí (vyjde najavo) procesná vada uvedená v § 237 O. s. p., dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby posudzoval opodstanenosť uplatnenia dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. Vzhľadom na uvedené dovolaciemu súdu neprislúchalo zaoberať sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia a ďalšími dovolacími dôvodmi a námietkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v súlade s ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a § 243b O. s. p. v napadnutej časti zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie. Ako od zrušovaného rozhodnutia závisle (§ 242 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) zrušil tiež výroky rozsudku odvolacieho

súdu o náhrade trov konania a o náhrade trov štátu. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

**P o u č e n i e:** Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2012

**JUDr. Anna Marková, v.r.**  
**predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová